

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) A. U. O.**, **b) nezl. B. U. O.**, zastoupen žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, zastoupeni Mgr. Lumírem Veselým, advokátem se sídlem Belgická 38, Praha 2, proti žalovanému: Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, se sídlem Olšanská 2, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 – 20,

takto:

I. Kasační stížnost žalobkyně a) proti výroku II. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, **se odmítá.**

II. Kasační stížnost žalobce b) proti výroku I. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, **se odmítá.**

III. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, **se zrušuje** ve výrocích II. a III., a věc **se** v rozsahu tohoto zrušení **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

IV. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, **se zrušuje** ve výroku I. a žaloba žalobkyně a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2011, č. j. CPR-1060-16/PŘ-2011-004112, **se odmítá.**

V. V řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) **nemá** žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

VI. V řízení o žalobě žalobkyně a) **nemá** žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

VII. Ustanovenému zástupci žalobkyně a), advokátovi Mgr. Lumíru Veselému, **se nepřiznává** odměna za zastupování žalobkyně a).

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobci a) A. U. O. a b) nezl. B. U. O. domáhají u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze (dále také „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu žalobkyně a) (výrok I.) a odmítl žalobu žalobce b) (výrok II.) s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.). Oba žalobci se žalobou domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2011, č. j. CPR-1060-16/PŘ-2011-004112, kterým byla žalobkyně a) podle ust. § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 30. 4. 2011 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zajištěna za účelem správního vyhoštění s tím, že doba trvání zajištění byla stanovena na 70 dnů. Městský soud dospěl k závěru, že žalobce b) je osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby proti rozhodnutí o zajištění žalobkyně a), neboť vůči němu toto rozhodnutí nesměřuje a v jeho důsledku mu nevznikají, nemění se a nezanikají práva či povinnosti. Na tom nic nemění ani to, že se jedná o matku a syna a syn fakticky sdílí osud své matky tím, že s ní pobývá v zařízení pro zajištění cizinců v postavení „ubytovaného cizince“ podle § 140 zákona o pobytu cizinců. Pokud by měl zajištěn jiný způsob ubytování, mohl by se souhlasem matky pobývat mimo zařízení. Žalobkyně a) namítala pouze to, že nezletilý syn nebyl účastníkem správního řízení a žalovaný dostatečně nezohlednil zájem tohoto dítěte. K těmto námitkám městský soud uvedl, že účastníkem řízení je cizinec, který je zajišťován. Rozhodnutím o zajištění vznikají práva a povinnosti pouze tomuto cizinci. Jeho děti nelze považovat ani za osoby dotčené podle § 27 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť zajištěním rodičů dětem nevzniká povinnost rodiče do příslušného zařízení následovat. Čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (publikováno pod č. 104/1991 Sb.) sice stanoví, že zájem dítěte musí být předním hlediskem, avšak musí se tak dít při činnosti týkající se dětí. V daném případě rozhodování o zajištění žalobkyně a) nelze podřadit pod činnost týkající se dětí. Zájem takových dětí je zákonem naopak respektován tím, že děti mohou pobývat s rodiči v příslušné části zařízení pro zajištění jako „ubytovaní cizinci“. Městský soud proto žalobu žalobkyně a) jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podali žalobci a) a b) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřeli o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

Žalobci namítli, že odmítnutím žaloby žalobce b) došlo k porušení čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech. V důsledku rozhodnutí žalovaného bylo zasaženo do subjektivních práv žalobkyně, ale též nezl. žalobce b). Městský soud se mýlí, pokud tvrdí, že faktická situace nezl. žalobce b) není pro posouzení věci právně významná. Není to rozhodnutí správního orgánu, co určuje, kdo je a kdo není zbaven svobody, ale naopak konkrétní situace jednotlivce a povaha opatření, která jsou vůči němu uplatňována. Konkrétní situace obou žalobců se však v ničem podstatném neliší. Jestliže není pochyb o tom, že žalobkyně a) je zbavena osobní svobody, totéž tvrzení *a fortiori* musí platit i ve vztahu k jejímu synovi. Možnost,

že by nezl. žalobce b) mohl být ubytován mimo zařízení pro zajištění cizinců, se jeví jako zjevně nerealizovatelná a čistě hypotetická. Je třeba zohlednit jeho nízký věk, absenci druhého z rodičů a absenci příbuzných na území České republiky. Rozhodnutím o zajištění žalobkyně a) bylo zasaženo i do práva nezl. žalobce b) na osobní svobodu a práva na svobodu pohybu. Dále došlo k porušení čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, podle kterého zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí. Žalobou napadené rozhodnutí se přitom žalobce b) přímo dotýká. Uvedené ustanovení zakládá povinnost zohlednit zájem dítěte v každém řízení, které se jej týká a vydat na konci takového řízení rozhodnutí, které je s nejlepším zájmem dítěte v souladu. Ani jedna z těchto povinností nebyla žalovaným ani městským soudem splněna. Se žalobcem b) nebylo ve správním řízení vůbec jednáno jako s účastníkem řízení, nedošlo ke zjišťování jeho zvláštních potřeb, žalovaný nezhodnotil, zda požadavky vyplývající z nízkého věku žalobce b) lze v zařízení pro zajištění cizinců uspokojit. Nepřiznání postavení účastníka řízení žalobci b) je navíc v rozporu s § 27 odst. 2 správního řádu. Bylo povinností správního orgánu zjistit a posoudit, zda zajištění žalobkyně a) není s nejlepším zájmem dítěte v rozporu. Této povinnosti odpovídá právo žalobce b) se k otázce svého nejlepšího zájmu vyjádřit a být slyšen. V souladu s nejlepším zájmem dítěte bylo také povinností městského soudu zabývat se žalobou žalobce b) meritorně. Zbavení svobody dětí musí být aplikováno vždy jen jako „krajní opatření“ [čl. 37 písm. b) Úmluvy o právech dítěte, publikováno pod č. 104/1991 Sb.] a nesmí vést k porušování ostatních práv zaručených Úmluvou o právech dítěte. Tak tomu ale v případě zajištění (umístění do zajišťovacího zařízení pro cizince) nezl. žalobce b) není. Složení stravy a způsob jejího podávání v zařízení Bělá-Jezová není z hlediska potřeb malých dětí vyhovující, není zde dostatečně zajištěn plnohodnotný spánek dítěte a dostupnost zdravotní péče je na velmi nízké úrovni. Žalobci z uvedených důvodů navrhli, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil, pouze soudu sdělil, že žalobkyně a) byla společně se svým synem dne 22. 06. 2011 propuštěná ze zařízení pro zajištění cizinců Bělá Jezová a předána pracovníkům Ministerstva vnitra České republiky.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnili žalobci v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že z podnětu kasační stížnosti žalobce b) je třeba výrok II. a III. napadeného rozsudku městského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu v rozsahu tohoto zrušení k dalšímu řízení. Zároveň Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost žalobkyně a) proti výroku II. napadeného rozsudku i kasační stížnost žalobce b) proti výroku I. napadeného rozsudku je potřeba odmítnout jako podané osobami zjevně k tomu neoprávněnými. Vedle toho Nejvyšší správní soud sám shledal vadu uvedenou v ust. § 109 odst. 3 s. ř. s., pro kterou musel přistoupit ke zrušení výroku I. napadeného rozsudku a zároveň k odmítnutí žaloby žalobkyně a).

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda oba žalobci byli oprávnění podat kasační stížnost proti všem výrokům napadeného rozsudku.

Podle ust. § 102 věty prvé s. ř. s. kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (dále jen ‚žalobce') domáhá zrušení soudního rozhodnutí.

Podle ust. § 33 odst. 1 s. ř. s. účastníky řízení jsou navrhovatel (žalobce) a odpůrce (žalovaný) nebo ti, o nichž to stanoví tento zákon; odpůrcem (žalovaným) je ten, o němž to stanoví zákon.

Podle ust. § 33 odst. 8 s. ř. s. podá-li více osob společný návrh, jedná v řízení každý sám za sebe a s účinky jen pro svou osobu.

Podle ust. § 34 odst. 1 s. ř. s. osobami zúčastněnými na řízení jsou osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat.

Proti rozhodnutí krajského (městského) soudu jsou tedy oprávněni podat kasační stížnost účastníci řízení a osoby zúčastněné na řízení. Pokud je přitom společně projednáno více žalob, ať již podaných samostatně a soudem spojených ke společnému projednání, nebo podaných formou společného návrhu, a o těchto žalobách je rozhodnuto samostatnými výroky, je nutno účastenství posuzovat ve vztahu ke každému z výroků samostatně. Jak vyplývá z ust. § 33 odst. 8 s. ř. s., i když podají dva žalobci společnou žalobu, jedná každý z nich samostatně – každý je sám účastníkem na straně žalující ve věci své žaloby. Skutečnost, že se jedná o společnou žalobu nebo že byly dvě samostatné žaloby spojeny ke společnému projednání, nezakládá účastenství jednoho žalobce ve vztahu k žalobě druhého žalobce. Obě žaloby mohou být vyloučeny k samostatnému projednání, kde bude jednáno na straně žalující pouze s osobou, která žalobu podala.

Napadený rozsudek výrokem I. zamítl žalobu žalobkyně a) a výrokem II. odmítl žalobu žalobce b). O obou žalobách tak bylo rozhodnuto samostatnými výroky, přičemž na žalobkyni a) nelze nahlížet jako na žalobkyni ve vztahu k žalobě žalobce b) a naopak.

Ani s jedním ze žalobců přitom nebylo jednáno jako s osobou zúčastněnou na řízení o žalobě druhého žalobce. Osoba zúčastněná na řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu totiž musí podle ust. § 34 odst. 1 s. ř. s. splnit dva předpoklady – 1) musí být přímo dotčena ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo jeho možným zrušením soudem a 2) musí výslovně oznámit, že bude v řízení práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat. Ani jeden ze žalobců však výslovně neoznámil, že bude v řízení o žalobě druhého žalobce uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení.

Žalobkyně a) tedy nebyla účastníkem řízení o žalobě žalobce b) ani osobou zúčastněnou na tomto řízení. Zjevně tudíž nebyla podle ust. § 102 věty prvé s. ř. s. oprávněna podat kasační stížnost proti výroku II. napadeného rozsudku, kterým byla tato žaloba odmítnuta. Nejvyšší správní soud proto přistoupil k odmítnutí kasační stížnosti žalobkyně a) proti výroku II. napadeného rozsudku podle ust. § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Podobně žalobce b) nebyl účastníkem řízení o žalobě žalobkyně a) ani osobou zúčastněnou na tomto řízení. Zjevně tedy nebyl podle ust. § 102 věty prvé s. ř. s. oprávněn podat kasační stížnost proti výroku I. napadeného rozsudku, kterým byla tato žaloba zamítnuta. Kasační stížnosti žalobce b) proti výroku I. napadeného rozsudku proto musela být také odmítnuta podle ust. § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud tak mohl přistoupit k přezkumu výroku II. napadeného rozhodnutí, a to pouze na základě kasační stížnosti žalobce b). V kasační stížnosti je ve vztahu k tomuto výroku namítáno, že žalobou napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do práva žalobce b) na osobní svobodu a práva na svobodu pohybu. Zároveň došlo k porušení čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Nebyla splněna podmínka souladu s nejlepším zájmem dítěte a se žalobcem b) nebylo ve správním řízení vůbec jednáno jako s účastníkem řízení v rozporu s § 27 odst. 2 správního řádu. Povinnosti posoudit nejlepší zájem dítěte odpovídá právo dítěte se k otázce svého nejlepšího zájmu vyjádřit a být slyšen.

Lze proto shrnout, že podle žalobce b) bylo žalobou napadeným rozhodnutím zasaženo do jeho práv, a to do práva na osobní svobodu, práva, aby bylo rozhodnutí v souladu s jeho nejlepším zájmem a tento zájem byl v řízení zkoumán, a práva účastnit se řízení (resp. být slyšen). Žalobce b) tak měl být aktivně legitimován k podání žaloby proti takovému rozhodnutí.

Tato námitka je důvodná.

Podle ust. § 65 odst. 1 s. ř. s., kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Jak přitom uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, „[a]*ktivní žalobní legitimace v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a n. s. ř. s.) bude dána vždy tehdy, pokud s ohledem na tvrzení žalobce není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě dojít nemohlo.*“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 86, č. 906/2006 Sb. NSS, dostupné na www.nssoud.cz)

Žalobce b) by tak mohl být osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby pouze tehdy, pokud by jeho tvrzení o dotčení na jeho právech byla zjevně neopodstatněná. Nejvyšší správní soud však, na rozdíl od městského soudu, shledal, že některá tvrzení žalobce b) o dotčení na jeho právech jsou opodstatněná.

V prvé řadě je však nutno odmítnout tvrzení, že žalobou napadeným rozhodnutím byl žalobce b) zbaven osobní svobody. Tímto rozhodnutím, jak výslovně vyplývá z jeho výroku, byla totiž zajištěna za účelem vyhoštění toliko žalobkyně a). Na žalobce b) v důsledku zajištění jeho matky dopadá pouze ust. § 140 zákona o pobytu cizinců, podle něhož je provozovatel zařízení pro zajištění cizinců oprávněn ubytovat v části s mírným

režimem cizince, vůči kterému má zajištěný cizinec vyživovací povinnost nebo jej má v péči, nelze-li zajistit péči o něj jiným způsobem. Pokud k ubytování dojde, pobývá tento cizinec v zařízení v režimu ubytovaného cizince. Zákon také výslovně uvádí, že je-li ubytovaný cizinec schopen uvědomit si omezení spojená s pobytem v zařízení, přihlíží se k jeho projevu vůle. Může přitom zařízení opustit, má-li zajištěnu péči jiným způsobem. Jde-li o nezletilého nebo osobu zbavenou způsobilosti k právním úkonům, může opustit zařízení jen po písemném souhlasu zákonného zástupce. Ubytování žalobce b) tedy v žádném případě nebylo nevyhnutelným důsledkem zajištění jeho matky a výrazně záviselo na její vůli, resp. vůli jeho zákonných zástupců. Přes nízký věk žalobce b) může být jeho péče zajištěna i jinak, než pobytem v zařízení spolu s matkou. Je však také na ní, aby ona sama zvážila, která z variant bude v souladu s nejlepším zájmem jejího dítěte. Pokud faktické okolností vedou k závěru, že pobyt dítěte v zařízení s jeho matkou je v jeho nejlepším zájmu, nejedná se o důsledek přímo vyplývající z rozhodnutí o zajištění matky. Umístění nezletilého do zařízení pro pobyt cizinců je primárně výsledkem rozhodnutí jeho zákonných zástupců, byť je nutnost tohoto rozhodování vyvolána změnou faktického stavu, spočívající v omezení osobní svobody osoby, která má nezletilého v péči. Rozhodnutím o zajištění žalobkyně a) tedy nedošlo k omezení osobní svobody ani práva volného pohybu žalobce b).

Žalobce b) však měl podle ust. § 27 odst. 2 správního řádu právo účastnit se správního řízení, z něhož žalobou napadené rozhodnutí vzešlo, neboť mohl být tímto rozhodnutím přímo dotčen na svém právu na rodinný život. Právě na právu účastnit se správního řízení i na právu na rodinný život mohl být žalobce b) žalobou napadeným rozhodnutím zkrácen, v důsledku čehož byl také aktivně legitimován k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí.

Podle ust. § 27 odst. 2 správního řádu jsou účastníky též další dotčené osoby (vedle účastníků podle odstavce prvního), pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny na svých právech nebo povinnostech.

Podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publikována pod č. 209/1992 Sb.; dále jen „Úmluva“) má každý právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Jakkoli není pojem rodinného života Úmluvou definován, je vykládán poměrně extenzivně, vždy s důrazem na fungující (reálný) rodinný život [srov. např. rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 5. 1985 ve věci *Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému království* (stížnosti č. 9214/80, 9473/81 a 9474/81) a ze dne 13. 6. 1979 ve věci *Marckx proti Belgii* (stížnost č. 6833/74)]. Vztahem zakládajícím rodinný život je bezesporu vztah matky a jejího dítěte, o které matka také fakticky pečuje. Situace, kdy je omezena osobní svoboda matky a dítě může být nadále v její péči pouze v podmínkách, které nepředstavují plnohodnotný rodinný život (zde v zařízení pro

zajištění cizinců jako ubytovaný cizinec), je tímto zasaženo do práva dítěte na rodinný život.

Jak vyplývá z čl. 8 odst. 2 Úmluvy, existence zásahu do rodinného života automaticky neznamená porušení Úmluvy, nicméně tato skutečnost není rozhodující pro posouzení účastenství ve správním řízení. Správní řád v ust. § 27 odst. 2 přiznává účastenství ve správním řízení všem, kdo mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech, bez ohledu na to, zda půjde o dotčení právem aprobované či nikoliv. Otázka splnění požadavků čl. 8 odst. 2 Úmluvy, tj. požadavku souladu se zákonem, nezbytnosti a přiměřenosti, je až předmětem meritorního posouzení ve správním rozhodnutí.

Při posuzování souladu zásahu do rodinného života dítěte s čl. 8 odst. 2 Úmluvy pak musí být zároveň respektován čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Podle tohoto ustanovení musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány. Okruh činností týkajících se dětí je pro účely tohoto ustanovení nutno vykládat široce s tím, že budou zahrnovat nejen řízení, které se přímo týká dítěte, nýbrž také řízení, jimiž je dítě nepřímo ovlivňováno (srov. materiál Výboru pro práva dítěte: Committee on the Rights of the Child. General Comment No. 5 (2003) : General measures of implementation of the Convention on the Rights of the Child. CRC/GC/2003/5, dostupný z http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/comments.htm). Nutnost respektovat zájem dítěte při posuzování nezbytnosti a přiměřenosti zásahu do jeho rodinného života potvrzuje také judikatura Evropského soudu pro lidská práva [viz např. rozsudek ze dne 13. 7. 2000 ve věci *Elsholz proti Německu* (stížnost č. 25735/94)].

Výše uvedené ale neznamená, že správní orgán musí přijmout rozhodnutí, které bude v souladu s nejlepším zájmem dítěte, jak tvrdí stěžovatel b). Zájem dítěte je zde sice předním hlediskem, nikoliv však jediným. Omezení osobní svobody osoby pečující o nezletilé dítě nebude zpravidla odpovídat nejlepšímu zájmu tohoto dítěte, ale bude-li splňovat kritéria čl. 8 odst. 2 Úmluvy a čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, bude možné k němu přistoupit.

Lze proto shrnout, že žalobou napadeným rozhodnutím bylo zasaženo do právní sféry žalobce b), mohl jím (resp. jemu předcházejícím postupem správního orgánu) být zkrácen na svém právu na rodinný život a právu být účastníkem správního řízení, a nebyl proto osobou zjevně neoprávněnou k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí. Městský soud pochybil, pokud jeho žalobu odmítl podle ust. § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. Výrok II. napadeného rozsudku bylo proto nutné na základě kasační stížnosti žalobce b) zrušit. Zároveň musel být zrušen výrok III. napadeného rozsudku, který je na výroku druhém závislý.

Nad rámec výše uvedeného lze pro srovnání poukázat také na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2009, č. j. 5 As 95/2008 - 73 (dostupný z www.nssoud.cz), v němž bylo připuštěno účastenství nezletilého dítěte ve správním řízení o zrušení platnosti rozhodnutí o správním vyhoštění jeho otce podle ust. § 122 odst. 6 zákona č.

326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. I v tomto případě totiž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že by nezletilé dítě v tomto případě mohlo být vyhoštěním svého otce přímo dotčeno.

Než Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení důvodnosti kasační stížnosti žalobkyně a) proti výrokům I. a III. napadeného rozsudku, shledal, že řízení před městským soudem bylo ve vztahu k žalobě žalobkyně a) stiženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci ve smyslu ust. § 109 odst. 3, věta za středníkem s. ř. s. Žaloba žalobkyně a) totiž neměla být vůbec meritorně projednána.

Jak vyplývá z ustálené judikatury, žalobce může v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu účinně namítat jen tu nezákonnost rozhodnutí, kterou byl zkrácen na svých právech, přičemž zkrácením na právech je pak nutno rozumět nejen zkrácení na právech hmotných, ale i na právech procesních. Žalobce se tedy může domoci ochrany jen proti porušení těch vlastních práv, na nichž byl vydaným rozhodnutím sám zkrácen, nikoliv porušení práv jiného subjektu. (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 7 A 139/2001 - 67, č. 379/2004 Sb. NSS, ze dne 28. 1. 2009, č. j. 8 As 52/2008 - 92, ze dne 29. 8. 2008, č. j. 5 As 10/2008 - 103, nebo ze dne 19. 8. 2011, č. j. 5 As 58/2011 - 141, všechny dostupné z www.nssoud.cz). Všechny žalobní body však směřovaly k porušení práv nezletilého dítěte žalobkyně a), konkrétně práv žalobce b). V žalobě bylo namítáno, že nebyl zkoumán zájem žalobce b), nebylo vydáno rozhodnutí, které je v souladu s nejlepším zájmem žalobce b), a že se žalobcem b) nebylo jednáno jako s účastníkem řízení. Jelikož žalobci v žalobě nevymezili, který z nich uplatňuje tu kterou žalobní námitku, je nutno všechny tyto námitky považovat za uplatněné jak žalobkyní a), tak žalobcem b). Za této situace sice žalobkyně a) uplatnila žalobní námitky, ovšem žádná z nich nebyla přípustná, neboť jimi žalobkyně a) nenamítala porušení svých práv, nýbrž práv jiného subjektu – žalobce b). Žalobkyně a) se pochopitelně může domáhat ochrany práv žalobce b), ovšem ne vlastním jménem, nýbrž jménem tohoto dítěte jako jeho zákonná zástupkyně.

V řízení o žalobě žalobkyně a) tedy nebylo veřejných subjektivních práv žalobkyně a), jejichž porušení by bylo namítáno a kterým by tak městský soud mohl poskytnout ochranu. V důsledku toho nebyla splněna jiná podmínka řízení a tento nedostatek byl neodstranitelný. Za daného stavu městský soud pochybil, pokud žalobu žalobkyně a) meritorně projednal. Pro tuto vadu Nejvyšší správní soud výrok I. napadeného rozsudku zrušil. Protože pak v řízení před městským soudem byly dány důvody pro odmítnutí žaloby, Nejvyšší správní soud současně se zrušením výroku I. rozsudku městského soudu sám žalobu odmítl (§ 110 odst. 1, věta za středníkem ve spojení s ust. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). V důsledku odmítnutí žaloby žalobkyně a) se již Nejvyšší správní soud nemohl zabývat kasačními námitkami žalobkyně a). Zrušení výroku I. napadeného rozsudku však také zakládá další důvod pro zrušení na něm závislého výroku o nákladech řízení (výrok III. napadeného rozsudku); ten je zároveň rušen na základě kasační stížnosti žalobce b).

Lze proto shrnout, že Nejvyšší správní soud nejprve odmítl kasační stížnost žalobkyně a) proti výroku II. rozsudku a kasační stížnosti žalobce b) proti výroku I. napadeného rozsudku, neboť byly podány osobami k tomu zjevně neoprávněnými. Zároveň posoudil kasační stížnost žalobce b) proti výrokům II. a III. rozsudku Městského

soudu v Praze ze dne 27. 5. 2011, č. j. 6 A 122/2011 - 20, jako opodstatněnou, a proto napadené rozhodnutí v tomto rozsahu podle ustanovení § 110 odst. 1 věta prvá před středníkem s. ř. s. zrušil, a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. A na závěr Nejvyšší správní soud také zrušil výrok I. napadeného rozsudku pro existenci vady řízení ve smyslu ust. § 109 odst. 3, věta za středníkem s. ř. s. a v souladu s ust. § 110 odst. 1, věta za středníkem s. ř. s. žalobu žalobkyně a) odmítl.

Kasační soud ve věci rozhodl v souladu s ustanovením § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti žalobce a) rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Protože však bude na základě výroku III. tohoto rozsudku před městským soudem vedeno pouze řízení o žalobě žalobce b), jehož účastníky budou toliko žalobce b) a žalovaný, rozhodl kasační soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) a zároveň přistoupil podle ust. § 110 odst. 2, věty druhé s. ř. s. také k rozhodnutí o nákladech řízení o žalobě žalobkyně a), neboť bylo společně se zrušením výroku I. napadeného rozsudku rozhodnuto i o odmítnutí žaloby žalobkyně a). Vzhledem k tomu, že byla žaloba žalobkyně a) odmítnuta, bylo o nákladech řízení o žalobě žalobkyně a) i o kasační stížnosti žalobkyně a) rozhodnuto v souladu s ust. § 60 odst. 3 s. ř. s. výroky V. a VI. tohoto rozsudku tak, že v řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) i v řízení o žalobě žalobkyně a) nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud rozhodl také o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce žalobkyně a), advokáta Mgr. Lumíra Veselého, a to tak, že tomuto zástupci nepřiznal odměnu ani náhradu hotových výdajů za zastupování žalobkyně a), neboť ten podle obsahu soudního spisu v řízení o kasační stížnosti neučinil žádný úkon právní služby ani mu nevznikly žádné jiné náklady spojené se zastupováním žalobkyně a).

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s., zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu (Městského soudu v Praze) a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud (Městský soud v Praze) vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

V dalším řízení bude na městském soudu, aby žalobu žalobce b) věcně projednal a zohlednil při tom výše učiněné závěry. Na místě přitom bude také postup podle ust. § 34 odst. 2, věty čtvrté s. ř. s. Žalobkyně a) totiž přichází v úvahu jako osoba zúčastněná na řízení o žalobě žalobce b), neboť byla žalobou napadeným rozhodnutím přímo dotčena ve svých právech a povinnostech.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné

V Brně dne 30. září 2011

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu